

Sygn. akt VI ACa 381/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia: SA Ryszard Sarnowicz

Sędziowie: SA Krzysztof Tucharz (spr.)

SO del. Grzegorz Tyliński

Protokolant: Małgorzata Kocon

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2018r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa H. M.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 21 grudnia 2016 r.

sygn. akt XXV C 330/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz H. M. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI ACa 381/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 25 lutego 2015 r. skierowanym przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W. powódka H. M. wniosła o zasądzenie od pozwanego zakładu ubezpieczeń na jej rzecz, kwoty 85.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 maja 2014 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej doznała na skutek śmierci, w wypadku drogowym, jej córki K. M..

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki, na jej rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uwzględnił powództwo w całości i obciążył pozwany zakład ubezpieczeń obowiązkiem zwrotu powódce kosztów postępowania a ponadto nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie część wydatków związanych z kosztami opinii biegłych.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

W dniu 3 maja 2005 r. w P. córka powódki – K. M. prowadząc pojazd marki O. (...) zderzyła się z samochodem marki B., którego kierowca – J. Ż. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W wyniku tego wypadku K. M. doznała bardzo poważnych obrażeń ciała, skutkujących jej zgonem w dniu 10 maja 2014 r. W dacie śmierci miała ona 23 lata. Mieszkała z rodzicami i planowała zawrzeć związek małżeński ze swoim narzeczonym. Była młodszą córką powódki, natomiast starsza córka mieszkała osobno i założyła własną rodzinę.

Powódkę z córką K. łączyły bardzo bliskie i przyjacielskie relacje. Spędzały wspólnie czas i wzajemnie się wspierały. K. M. pomagała matce w prowadzeniu domu i robieniu zakupów.

Powódka bardzo dotkliwie przeżyła tragiczną śmierć córki. Wymagała opieki innych osób, miała problemy z opanowaniem emocji i pojawiły się u niej myśli samobójcze.

Zażywała leki uspokajające a w pracy zawodowej miała problemy w wykonywaniu swoich obowiązków. Leczyła się z powodu zaburzeń depresyjno – lękowych, korzystała z pomocy lekarza psychiatry i psychologa. Nadal wymaga leczenia psychiatrycznego. Mimo znacznego upływu czasu od śmierci córki, nie pogodziła się ona z jej odejściem i często jeździ na jej grób.

Zamieszkuje z mężem i otrzymuje świadczenie przedemerytalne.

W dniu 12 stycznia 2010 r. pozwane Towarzystwo, występując jako ubezpieczyciel z tytułu odpowiedzialności cywilnej sprawy wypadku wypłaciło powódce kwotę 10.000 zł jako odszkodowanie w związku z pogorszeniem się sytuacji życiowej powódki po śmierci córki oraz dokonało zwrotu kosztów pogrzebu.

W piśmie z dnia 16 kwietnia 2014 r. skierowanym do pozwanego powódka zażądała zapłaty zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie jej dobra osobistego w postaci szczególnej więzi rodzinnej, łączącej ją ze zmarłą córką w wysokości 150.000 zł.

Pozwany ubezpieczyciel uwzględnił to roszczenie do kwoty 15.000 zł.

Sąd Okręgowy, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w postaci: opinii biegłych z zakresu rekonstrukcji wypadków i medycyny sądowej, lekarza psychiatry i psychologa oraz zeznań świadków i powódki uznał, że spełnione dobrowolnie świadczenie pieniężne z tytułu zadośćuczynienia było znacznie zaniżone w stosunku do rozmiaru doznanej przez powódkę krzywdy i należało zasądzić na jej rzecz dodatkową kwotę 85.000 zł, co daje łącznie kwotę 100.000 zł.

Sąd wskazał, że w sposób dostateczny została wykazana szczególna więź emocjonalna łącząca powódkę ze zmarłą córką. Śmierć K. M. była dla powódki szokiem i niezwykle traumatycznym przeżyciem. Sąd wziął też pod uwagę znaczny stopień nasilenia cierpienia powódki i różne problemy, jakie śmierć córki wywołała w jej życiu osobistym. Mimo upływu ponad 10 lat od zajścia tego tragicznego zdarzenia powódka nadal trwa w żałobie, straciła radość życia i wymaga opieki psychologicznej. Liczyła w przyszłości na wsparcie ze strony zmarłej córki i posiadanie kolejnych wnuków.

Z tych też względów Sąd Okręgowy uznał, że żądana przez powódkę kwota zadośćuczynienia nie jest sumą wygórowaną.

Odsetki od przyznanej powódce w wyroku kwoty zostały zasądzone od dnia 24 maja 2014 r. tj. po upływie 30 dni od daty otrzymania przez pozwanego zakładu ubezpieczeń wezwania do spełnienia świadczeń.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c.

Powyższy wyrok zaskarżyło w części pozwane Towarzystwo (...) S.A. tj. ponad zasądzoną na rzecz powódki kwotę 40.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 maja 2014 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania podnosząc zarzut naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 23 k.c. w zw. z art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, iż w ustalonym stanie faktycznym sprawy zasądzona kwota 85.000 zł stanowi kwotę odpowiednią tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną przez powódkę wskutek śmierci córki K. M. w dniu 3 maja 2005 r.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

- oddalenie powództwa ponad kwotę 40.000 zł tj. co do kwoty 45.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 maja 2014 r. do dnia zapłaty;

- zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów procesu.

Ponadto wnosił o zasądzenie od powódki kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powódka wносиła o jej oddalenie w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz strony przeciwnej kosztów postępowania w II instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zakładu ubezpieczeń pozbawiona była uzasadnionych podstaw prawnych i nie zasługiwała na uwzględnienie.

Ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny w niniejszej sprawie, którego skarżący nie kwestionuje, nie dawał podstaw do podzielenia zarzutu o przyznaniu powódce zadośćuczynienia pieniężnego w rażąco wygórowanej wysokości.

Wbrew stanowisku pozwanego śmierć K. M. stanowiła dla powódki niezwykle traumatyczne przeżycie, którego skutki wykraczały poza typową reakcję emocjonalną po nagłej uracie najbliższego członka rodziny.

Przeprowadzony w sprawie dowód z opinii biegłego lekarza psychiatry oraz psychologa nie pozostawia wątpliwości, że pomimo upływu ponad 10 lat od zaistnienia tego tragicznego zdarzenia powódka nadal odczuwa jego negatywne skutki i wymaga leczenia psychiatrycznego.

Proces żałoby nie przebiegał u powódki w sposób typowy lecz uległ on przedłużeniu na okres 10 lat i towarzyszą mu zaburzenia depresyjne – lękowe uniemożliwiające powódce zaadaptowanie się do nowej sytuacji oraz utrudniające powódce codzienne funkcjonowanie w kluczowych obszarach jej życia.

U powódki nadal dochodzi do pogorszenia jej stanu psychicznego w momentach związanych ze wspomnieniami o córce K..

Nie jest też przekonujący argument pozwanego, że powódka nie została osamotniona po śmierci córki, z tej racji, iż ma wsparcie w swoim mężu i drugiej córce i ponadto bierze udział w wychowywaniu wnuków. Nie negując tych okoliczności należy podkreślić, że powódkę i zmarłą córkę łączyła szczególnie silna więź uczuciowa a śmierć K. M. wywołuje u powódki nadal poczucie utraty bezpieczeństwa w związku z utratą w przyszłości pomocy ze strony tej córki co również wynika z przytoczonej wyżej opinii psychiatryczno – psychologicznej.

Jakkolwiek zmarła zamierzała zawrzeć związek małżeński to nie oznacza to, iż przestałaby uczestniczyć w życiu rodzinnym powódki, być obecna przy okazji różnych uroczystości, dawać powódce satysfakcję na przykład z faktu posiadania dalszych wnuków, na co zwrócił uwagę Sąd I instancji

K. M. była w chwili śmierci osobą młodą, wchodzącą dopiero w dorosłe życie i powódka mogła liczyć na to, że córka zapewni jej pomoc, opiekę w okresie starości. Sytuacja, w której rodzic traci dziecko stanowi dla niego szczególne traumatyczne zdarzenie i żadna kwota nie jest w stanie zrekompensować bólu i cierpień psychicznych, jakie dotyczą rodziców zmarłej przedwcześnie osoby.

W żadnym wypadku nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, że zadośćuczynienie pieniężne w łącznej wysokości 100.000 zł odbiega swym rozmiarem od skali tego rodzaju świadczeń zasądzonych w zbliżonych okolicznościach.

Twierdzenie skarżącego, że według jego oceny adekwatną sumą powinna być tu kwota 55.000 zł opiera się tylko na jego subiektywnym odczuciu i w rzeczywistości nie uwzględnia w należyty sposób ogromu dramatu jaki spotkał powódkę wskutek tragicznej śmierci córki.

Cytowane w apelacji orzecznictwo Sądu Najwyższego, odnoszące się do sytuacji w których Sąd odwoławczy władny jest zmieniać wysokość zasądzonego zadośćuczynienia świadczy właśnie o wyjątkowym charakterze stosowania rozstrzygnięć reformatoryjnych w tego rodzaju sprawie z uwagi na przysługujące Sądowi I instancji uprawnienie do korzystania z pewnej uznaniowości przy określaniu skali przyznawanego świadczenia z powyższego tytułu.

Sąd Okręgowy uwzględnił wszystkie okoliczności, które miały wpływ na ocenę rozmiaru doznanej przez powódkę krzywdy i w świetle poczynionych przez niego ustaleń zasądzona kwota wraz z dobrowolnie wypłaconą przez ubezpieczyciela sumą w żadnym wypadku nie może być uznana za nadmierną korzyść majątkową.

Z przytoczonych wyżej względów wniesioną apelację należało oddalić z mocy art. 385 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w instancji odwoławczej nastąpiło zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.